

नयाँ विरुद्धा उत्पादन र अतिक्रमित जग्गा
घेरवार गरि वन विस्तार गरिदै

राजविराज / डिभिजन
वन कार्यालय सप्तरीले लाखौं
नयाँ विरुद्ध उत्पादन र
अतिक्रमित जग्गा घेरवार गरि
वन विस्तार र संरक्षणका
लागि आवश्यक कदम
— देवे —

चालका छ ।
डिभिजन वन कार्यालय
सप्तरीले चालु आ.व.मा ३
लाख ६० हजार विभिन्न
जातका विरुद्धाहरु उत्पादन
गरेर निशुल्क रूपमा वितरण
गर्ने तयारीमा रहेको छ ।

वन व्यवस्थापन, संरक्षण

र आर्थिक उपार्जनका विभिन्न
गतिविधिमा जोड दिदै विभिन्न
प्रजातिका बोटविरुवा र
जडीबुटि उत्पादनदेखि
उधमशिल विकासमा समेत
वन कार्यालय सक्रिय
देखिएको छ । वर्षेनी
वनजंगल क्षेत्र कम हुँदै गएको
बेला वन कार्यालयले
चलाएको अभियान र तयार
पारेको कार्ययोजनाले
जिल्लामा वन क्षेत्रको
विकास, विस्तार र संरक्षणमा
महत्वपर्ण सहयोग पन्याउने

विश्वास गरिएको छ ।
 जिल्लाको सवडिभिजन
 वन कार्यालय कंचनपुरमा
 वन नसरी स्थापना गरि
 विविध जातजातिका विरुवा
 उपलब्ध गराइरहेको छ ।
 यस्तै वन कार्यालयले
 चुरेफेदीमा रहेको सुरुङ्गा
 नगरपालिका ६ स्थित
 सेतीदेवी सामुदायिक वनका
 साथै रुपनी गाउँपालिका ६
 तेरहौतामा खाँडो खोला नदी
 उकास जग्गा र कंचनरुप
 नगरपालिका ४ पौडा खोला

वन क्षेत्रमा वृक्षारोपन,
अतिक्रमित वन क्षेत्र खाली र
तारले धेरवार लगायतका
काम गरी वन क्षेत्रको
विकास र संरक्षण कार्यलाई
तिब्र बनाएको छ ।

डिभिजन वन कार्यालय
सप्तरीका प्रमुख शुभाषचन्द्र
दासले सामुदायिक
वनहरूलाई उत्पादनसँगै
जोड्ने एकिकृत योजना
तयार गरेर अघि बढेको
जानकारी दिए ।

उनले चोरी तथा वन

वनमा खझर, मसला,
महगनी, अमला, गोल्डमोहर
सालधारी लगायत विरुवाको
उत्पादन भझरहेको जानकारी
समेत दिए ।

उनले चालु आ.ब.
२०८०/८१ को हालसम्मको
अवधीमा सेतीदेवी
सामुदायिक वनको १० हेक्टर
जग्गामा भाँडी सफाईको
काम सकिएको र आगो
डढेलोबाट वन जंगल
जोगाउन सचेतनाका विभिन्न
कार्यक्रम संचालन रहेको

अधिकृत शशिन्द्र यादवले
जानकारी दिए।
यता सवडिभिजन
कार्यालय कंचनपुर कार्यालय
परिसरमा रहेको वन
नर्सरीमा चालु आ.ब.
२०८०/८१ मा किट,
महगानी, गोल्डमोहर,
तेजपात, बोतलवर्षा, आँप,
लिचि, बैल, हर्रो लगायतका
९० हजार बोटविरुवा खेती
गरेर स्थानीयवासीलाई
उत्पादन र आम्दानीसँग
जोड्ने काम भएको सो

पत्रकार महासंघको निर्वाचन तोकिएकै मितिमा हुन्छ : अध्यक्ष पोखरेल

काठमाडौं/नेपाल
पत्रकार महासङ्घका अध्यक्ष
विपुल पोखरेलले महासङ्घको
निर्वाचन तोकिएको मितिमा हुने
बताएका छन्।

महासंघको प्रतिष्ठान
प्रदेश कमिटीको चौथो
साधारणसभा तथा
पत्रकारिताको सामयिक विमर्श
विषयमा शनिवार राष्ट्रिय
समाचार समिति (रासस) को

केन्द्रीय कार्यालयमा आयोजित
कार्यक्रममा अध्यक्ष पोखरेलले
महासङ्गठनको निर्वाचन यही जेठ
२६ गते नै हुने बताएका हुन् ।

निर्वाचन सर्दै भन्ने
आशङ्काका नराख्न आग्रह गर्दै
उहाँले निर्वाचन समिति गठन
गरी समितिले कार्य प्रारम्भ
गरिसकेको जानकारी
सिपाही ।

महासङ्घको गत वैशाख

२१ र २२ गते काठमाडौंमा
सम्पन्न २७औं राष्ट्रिय
महाविदेशनले केन्द्र, प्रदेश र
जिल्लामा नयाँ नेतृत्वका लागि
मिति निर्धारण गरेको थियो ।
सदस्यता शुद्धीकरणले अन्तिम
रूप नलिइसकेकाले समयमा
निर्वाचन हुन नसक्ने आशङ्का
गरिएको थियो ।

वनमा चालु आ.ब.मा
 विभिन्न प्रजातिका करिब ३
 लाख विरुद्धा रोप्ने लक्ष्य
 रहेको बताए ।
 उनले सो वन क्षेत्रमा ९
 हेक्टर अतिक्रमित जग्गा
 खाली गराई नयाँ वन क्षेत्र
 कायम गरिएको तथा ३३
 हेक्टरमा वन विस्तार गरी सो

वताए ।
यस्तै रुपनी गाउँपालिका
६ तेरहौतामा खाँडो खोला
नदीले उकासेको १० हेक्टर
जग्गामा खट्टर, मसला,
जामुन, इफिलिपि, बाँस,
तेजपात लगायत विभिन्न
प्रजातिका २१ हजार विरुवा
रोपिएको सहायक वन

मण्डल, रेन्जर लक्षण साफी
अमृत पोखरेल, फोरेस्टर
पंकज मिश्र, लेखा अधिकृत
चन्दन रजक तथा पत्रकार
महासंघका सभापति श्रवण
देवसहित विभिन्न संचार
माध्यामका डेढ दर्जन
भन्दाबढी संचारकर्मी समेत
सहभागि थिए ।

दुर्घटनामा पत्रकार रोहिताको मृत्यु

धनुषा / कारले
मोटरसाइकललाई ठक्कर दिँदा
धनुषाका पत्रकार शिवेन्द्र
रोहिताको मत्य भाएको छ ।

उत्तमानन्दन का गृह यु ग्रेडका छा।
जनकपुरधाम
उत्पमहानगरपालिका ९
थापाचोकमा शनिवार विहान
बा. २१च. ३३४३ नम्बरको
कारले पत्रकार रोहिता सवार
प्रदेशरज. ५६९४ नम्बरको
मोटरसाइकललाई ठक्कर
दिएको थियो । उनको
घटनास्थलमै मृत्यु भएको
प्रधरीते जनापाको त ।

धनुषाको सहिदनगर
 नगरपालिका द घर भएका ३२
 वर्षीय रोहिता 'जनकपुर
 अनलाइन'का सञ्चालक तथा
 मकालु खबरमा कार्यरत थिए ।
 मोटरसाइकलको पछाडि
 सवार २५ वर्षीय जयनाथ
 यादव घाइते भएका छन् ।
 उनको जनकपुरको सीता
 अस्पतालमा उपचार भइरहेको
 छ । कार चालकलाई
 नियन्त्रणमा लिएर घटनाको
 अनुसन्धान गरिरहेको धनुषा
 प्रदीप जनाएको छ ।

लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समदायको हकअधिकार सनिश्चित गर्ने

संविधानले लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकलाई सामाजिक न्यायको हक प्रदान गरेको छ ।

- ▶ लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायको
- ▶ मानवाधिकार र मौलिक हक्को रक्षा गर्ने,
- ▶ सामाजिक मर्यादा र सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने,
- ▶ विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा सहभागिता
- ▶ उनीहरुप्रति सकारात्मक दृष्टिकोणको विकास
- ▶ लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकमैत्री वाताना
- ▶ वैयक्तिक स्वतन्त्रता, आत्मसम्मान र न्याय

सम्पादकीय

रोजगारीको अवसर सृजना गर

मुलुकमा अहिले बेराजगारी समस्याले जडो गाडै छ। रोजगारको अवस्था सृजना हुन नसक्दा अहिले यूवाहरु विदेश पलायन हुने दिनप्रति दिन बढ़ै गएको छ। स्वदेशमै रोजगारीको अवसर सृजना गरेर युवाहरुको सीपको सदुपयोग गर्न सक्नु पर्छ। तर, देश निर्माणदेखी आन्तरिक कार्यहरुमा यूवाहरुको महत्वपूर्ण भुमिका हुनेकुरा अहिले नेताहरुले बिसेका छन्। देश विकासका लागि युवा शक्तिलाई अहम मानिन्छ। समाजमा कुनै परिवर्तन ल्याउनका लागि अहिलेको परिवेशमा यूवाहरु नै उत्तम विकल्प समेत रहेको छ। उनीहरुको जोश, जागर र महिनेतले सामाजमा परिवर्तन ल्याउन सक्छ।

हाम्रो देशका यूवाहरु आफ्नो देशमा नभइकन अन्य मुलुकमा श्रमदान गर्न बाध्य छन्। समाज, टोल, नगर, गाउँ, जिल्ला, प्रदेश वा राष्ट्रको विकासमा यूवा जनशक्तिलाई परिचालन गरेर विकासीय कार्यलाई समेत तिक्रता दिन सकिन्छ। उनीहरुलाई उचित प्रशिक्षण दिएर सीपमुलक कार्यमा लगाएमा समाज परिवर्तनको सम्बाहकको रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ।

तसर्थ यूवाहरु समाज परिवर्तनका लागि एउटा उचित माध्यम रहेकाले उनीहरुलाई यसका लागि तीनै तहका सरकारले रोजगारीको विकल्पलाई खुलाउन गम्भिरतापूर्वक लाग्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ, भने बाहिर गएका युवाहरुलाई पुनः स्वदेश फर्काएर रोजगारी दिने अवसर सृजना गर्नु पनि उत्तिकै आवश्यक छ।

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar

MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सन्तोष प्रसाद शाह

Dr. Santosh Prasad Sah

MBBS (T.U.), MD Internal Medicine
(NAMS, Bir Hospital Kathmandu)

NMC Reg. No. : 15019

कन्सलटेन्ट फिजिसियन

डा. सरोज कुमार साह

Dr. Saroj Kumar Sah

MBBS, MS Orthopaedics (BPKIHS) Dharan
Fellowship in Hand Surgery (CMC Vellore)
NMC Reg. No. : 13288

हाइ जोर्नी, नशा तथा बाथ रोग विशेषज्ञ

डा. जयन्ती यादव

Dr. Jayanti Yadav

M.B.B.S. MD (Obstetrician and
Gynaecologist)

हाल कार्यरत गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल राजविराज
NMC Reg No. : 15312

बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हॉल, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

अग्निपीडित परिवारलाई नगद प्रदान

राजविराज/महादेवा गाउपालिका १ चिम्टीका अग्निपीडित परिवारलाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सप्तरीले राहत स्वरूप नगद उपलब्ध गराएको छ।

गत वैशाख १८ गते भएको भिषण आगलागीमा घरवारविहिन भएका ४६ परिवार मध्ये ५ जना परिवार संख्या भएकोलाई १५ हजार र सोभन्दा बढी सदस्य रहेका परिवारजनलाई २० हजारका दरले नगद रकम उपलब्ध गराईएको हो।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी किरण थापाले महादेवा गाउपालिका अध्यक्ष सुनिल कुमार मण्डल र वडाध्यक्ष जयश्वर किशोर दासको रोहवरमा १९ अग्निपीडित

परिवारलाई २० हजार र २७ परिवारलाई १५ हजारको दरले सात लाख ४५ हजार नगद प्रदान गरेको जनाइएको छ।

सो अवसरमा नागरिकता, घर यकिन र मतदाता विवरण

लगायतका

कागजातहरु संकलनमा समय लागेकोले नगद राहत वितरणमा केहि ढिलाई भएको प्रमुख जिल्ला अधिकारी थापाले बताए।

कार्यक्रममा प्रमुख सेनानी

रमेश पाण्डे, प्रहरी उपरीक्षक गजुसिंद्धि वज्राचार्य, शसस्त्र प्रहरी उपरिक्षक धनवहादुर सिंह र राष्ट्रिय अनुसन्धान सप्तरी प्रमुख सुरेन्द्र कोइराला लगायतको उपस्थिति थिए।

जानकी नवमीमा प्रभातफेरी

राजविराज/सप्तरीमा विभिन्न धार्मिक अनुष्ठानका साथै मैथिली साहित्य परिषद् तथा मैथिल महिला परिषद् सप्तरीले जानकी नवमी मनाएको छ।

सो अवसरमा शुक्रवार प्रभातफेरी र भाँकी कार्यक्रमको आयोजना गराएको छ। स्थानीय पब्लिक विन्देश्वरी माध्यमिक विद्यालयको

प्राङ्गनबाट प्रभातफेरी तथा

आर्कार्क भाँकी र बाजाराँजासहित निस्केको जुलुस नगर परिक्रममा पश्चात् जिल्ला समन्वय समितिको सभाकक्षमा पुगेर कार्यक्रममा परिणत भएको थियो।

प्रभातफेरी तथा भाँकी प्रदर्शन कार्यक्रममा सर्वसाधारण, मैथिली अभियानी, सुरक्षा

निकायका प्रमुख तथा विभन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधि उल्लेख रूपमा सहभाग भएको थिए।

वैशाख शुक्र नवमीका दिन महामाया महालक्ष्मी जगत जननी माता सीताको रूपमा मिथिलाको धर्तीबाट प्रकट भएको हुन् भन्ने पौराणिक धार्मिक मान्यता रही आएको छ।

साइबर क्राइम

पृष्ठभूमी

बत्तमान समय सामाजिक संजालको युग हो। फेसबुक, मेसेन्जर, हवाटसएप, भाइवर, ट्वीटर, इमोजस्टा सामाजिक संजालको प्रयोग व्यक्तिले गरिरहेका छन्। सामाजिक संजालले प्रयोगकर्तालाई सहज बनाएको छ। मानिस जनसुकै देश र स्थानमा रहेपनि प्रत्यक्ष भैं कुराकानी गर्न पाएका छन्। तर, सामाजिक संजालले जिति सहजता उत्पन्न भएको छ, त्यति नै यसको दुरुपयोग गरेर अपराध कर्म पनि हुन थालेको छ। जसलाई साइबर अपराध भनिन्छ।

अन्य अपराधभन्दा यसको प्रकृति र शैली विलकुल फरक छ भने यसको प्रभाव पनि शक्तिशाली र आम रूपमा हुन्छ। विद्युतीय प्रविधिको गलत प्रयोगले निम्त्याउने यो अपराध अन्य अपराधभन्दा भिन्न शैलीको छ। इन्टरनेटको प्रयोगमार्फत गरिने चरित्र हत्या, हिंसा फैलाउने कार्य, यौनजन्य हिंसा, इन्टरनेट फ्रॉड (धोकाधडी), अर्काको पहिचान अनाधिकृत रूपमा प्रयोग, क्रोडिट कार्ड तथा एकाउन्ट आदिको चोरी गरी गरिने बैंकिक कसुर, अर्काको कम्प्युटर, विद्युतीय उपकरण तथा नेटवर्कमा पुऱ्याइने क्षतिलगायत अवैधानिक कार्यलाई पनि विश्वका अधिकांश मुलुकका कानुनले साइबर अपराध मानेको छ।

कम्प्युटर, मोबाइल र इन्टरनेटको प्रयोगमार्फतफेरी आइडी बनाउने, सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गरी गाली गर्ने, वेभसाइट ह्याक गर्ने, फोटो इडिट गरी स्वरूप परिवर्तन गर्ने, अश्लील फोटो/भिडियो पठाउने, सञ्जालमार्फत जिस्काउने, अपमान गर्ने, कल बाइपास, गैह्न कानूनी इमेल, एसएमएस धर्मीदिने जस्ता कार्य नै साइबर अपराध (क्राइम) हो। त्यस्तै इन्टरनेटको प्रयोग गरी गरिने चरित्र हत्या, हिंसा फैलाउने कार्य, यौनजन्य हिंसा, धोकाधडी, क्रोडिट कार्ड तथा एकाउन्ट चोरी, अर्काको कम्प्युटर, विद्युतीय उपकरण तथा नेटवर्कमा पुर्याउने क्षतिलगायत अवैधानिक कार्यलाई पनि विश्वका अधिकांश मुलुकका कानुनले साइबर अपराध मानेको छ।

काइमा अपराधको विषयमा उजुरी दिन प्रहरी कार्यालयमै पुग्नुपर्ने व्यवस्था भएको अपराध अन्य अपराधभन्दा भिन्न शैलीको छ। इन्टरनेटको प्रयोगमार्फत गरिने चरित्र हत्या, हिंसा फैलाउने कार्य, यौनजन्य हिंसा, धोकाधडी, अर्काको पहिचान अनाधिकृत रूपमा प्रयोग, क्रोडिट कार्ड तथा एकाउन्ट चोरी, अर्काको कम्प्युटर, विद्युतीय उपकरण तथा नेटवर्कमा पुर्याउने क्षतिलगायत अवैधानिक कार्यलाई पनि विश्वका अधिकांश मुलुकका कानुनले साइबर अपराध मानेको छ।

पहिला अन्य अपराधको जसरी साइबर क्राइममा जनसुकै जिल्ला अदालतमा मुद्दा दर्ता हुने व्यवस्था थिएन्। काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मात्र साइबर क्राइमको मुद्दा दर्ता हुन्थ्यो।

५ असार, २०८० मा वसेको मन्त्रीपरिषद् वैठाको सबै जिल्ला अदालतलाई यस्तो अधिकार दिने निर्णय गरेको छ। विद्युतीय कारोबार ऐन, २०८२ को दफा ६० को उपदफा ५ बमोजिम सोही ऐनको परिच्छेद ९ मा उल्लेख भए बमोजिमका कसुरहरूको शुरू करावाही र किनारा गर्ने अधिकार सबै जिल्ला अदालतलाई दिइने निर्णय गरेको छ।

कसरी गरिन्दू यसको अनुसन्धान प्रकृया ?

उजुरी परेपछि प्रहरीले उपलब्ध प्रमाणका आधारमा सूक्ष्म अनुसन्धान शुरू गर्दछ। प्रहरीले साइबर व्युरोको स्थापना गरी डिजिटल फेरेन्सिक त्याब सुधारको प्रयोग सुरु गरेको छ। अपराधीले कतै न कतै डिजिटल प्रविधि प्रयोग गरेको हुन्छ भने प्रहरी पनि मोबाइलको लोकेसन, कल डिटेल या सामाजिक सञ्जालका क्रियाकलापको चेकजाँच गरी प्रारम्भिक अनुसन्धान प्रकृया बढाउँछ र प्रारम्भिक

विश्वकै पहिलो अर्थव्यवस्था किन बन्दैछु चीन ?

ईश्वरचन्द्र ज्ञावाली

आरम्भ

नेपालमा माओवादी केन्द्रको तीस सदस्यीय प्रतिनिधि मण्डल चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीको वैदेशिक विभागको आमन्त्रणमा चीनको अध्ययन भ्रमणमा २०८१ साल वैशाख ५ गते 'चाइना एयर' बाट दिनको ११.४० बजे छेन्दु सहरका लागि प्रस्थान गयो। लगभग साढे तीन घण्टाको उडानपछि छेन्दु सहरमा ओर्लिंगर केही समय विश्वासपछि पुनः चीनको राजधानी बैझिडर्फ प्रस्थान गयो। बैझिडमा चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीका विदेश मामिला हेतु केन्द्रीय विभागका विभागीय सदस्य तथा कर्मचारीले हामीलाई स्वागत गर्दै होटलमा बस्ने बन्दोबस्त गरे।

उहाँ पुगेपछि हाम्रो भ्रमणको उद्देश्य अनुरूप गरिने सबै कार्यक्रमको विवरण सहितको समय-तालिकायुक्त पुस्तिका उपलब्ध गराइयो भने सो समय तालिका बमोजिम एसिया र दक्षिण एसिया हेतु विभागीय उपप्रमुख, प्रमुखसंग अर्को दिन भेटवार्ता र विचार आदान-प्रदान गरियो। दुई जना दोभाषे जिम्मेवार व्यक्तिहरु सरला र विजय (नेपाली नाम)ले हामीलाई भाषिक सम्प्रेषणको काम गरे साथै समन्वय, निर्देशिका अनुरूप अनुयात्रा र सहकार्यको महत्वपूर्ण भूमिका कुशलतापूर्वक निभाए।

चिनियाँ प्रतिनिधि र नेपाली प्रतिनिधि मण्डलवीच चीनको राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थिति, वर्तमान विदेश सम्बन्धको स्थिति, सी जिन पिङ्ग विचार, आर्थिक र भौतिक विकासका योजना, चिनियाँ विशेषताको समाजवाद र त्यसको अभ्यास, चीनले पूरा गरेको गरिबी निवारणको

योजना, शिक्षा, यातायात र कृषि विकास, मसिनीरी र यन्त्र उत्पादन, सीपीसीको भावी लक्ष्य, चीनले हासिल गरेको अन्तरिक्ष प्रविधि, नेपाल र चीनवीचको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा राजनैतिक सम्बन्ध, नेपालको विकासमा सहकार्य र बीआरआई परियोजना, नेपालसितको सहकार्यमा नेपालमा औद्योगिक विकासको सम्भावना, दुई देशका कम्युनिष्ट पार्टीवीचको कमरेडली सम्बन्धको विकास गर्ने बारे छलफलहरु भए। यो अध्ययन, भ्रमण, अवलोकनले महत्वपूर्ण उपलब्धि र शिक्षा प्रदान गरेको अनुभूति समग्र टिमले गरेको छ। टिमका नेता महासचिव देव गुरुङ हुनुहुन्यो र परशुराम तामाङ, अमृता थापा, कमला रोका, ओम शर्मा, ईश्वरचन्द्र ज्ञावाली, तारा घर्ती, शंकर दुलाल लगायत हामी तीस जना थिएँ। चिनियाँ आतिथ्य, सम्मान, कमरेडली भाव, सहयोगी व्यवहार र आत्मीयताले सबैलाई तीव्र प्रभाव पारेको महसुस भयो। भ्रमणले आनन्द मात्र होइन शिक्षा र सन्देश पनि दिएको छ। यस भ्रमणले दिएको सन्देशलाई छोटोमा निम्न रूपमा प्रस्तुत गर्न सकिन्छ।

क) राजनीति/विचार

यस भ्रमणले चीन आज पनि माओ विचार, शिक्षा र माओका योगदानलाई सान्दर्भिक र सम्मानित रूपमा अनुकरण गरिरहेको देखिन्छ। मुख्यतः नयाँ चीन (कान्तिपछिको चीन)ले मुख्य नायक माओसहित देउ सियाओँ पिड र सी जिन पिडका विआयामिक विचारलाई चिनियाँ विकासका तीन मोड र तीन मेरुदण्ड मानेको पाइयो। माओले कान्तिको नेतृत्व गर्दै राजनैतिक, वैचारिक, सामाजिक, सांस्कृतिकका साथै

व्यवस्था नै परिवर्तन गर्न भूमिका निभाएको, देउले आर्थिक रूपान्तरणको नयाँ नमूना दिई नेतृत्व गरेको र सीले वर्गीय विभेद पाटने समाजवादी पद्धति, अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा नयाँ गति, साम्राज्यवादी हस्तक्षेप र षड्यन्त्र विस्तृद्धको नयाँ नीति, चीनको समग्र विकासको योजना, बन्द ढोका खोल्ने नीति प्रयोग गरेको भन्ने धारणा चिनियाँहरुको रहेको पाइयो। आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक विकास, अन्तरिक्ष विज्ञानमा पहुँचको तीव्रता, गरिबी विस्तृद्ध अभियानमा सीको वैचारिक योगदान महत्वपूर्ण रहेको र सीले राष्ट्रिय स्वाभिमान, स्वतन्त्रता र अखण्ड चीनको राष्ट्रियवादी विचारलाई अत्यन्त ध्यान पुराउदै चीनको एकतालाई अभ मजबूत पार्ने दृष्टिकोण राखेको पाइयो। ताइवान, हङ्काक्झ, मकाउ, तिब्बत, सेचुनावान(उडागुर क्षेत्र), इनर मंगोलिया आदिमा साम्राज्यवादको विघटनकारी पद्धयन्त्र र गडबडी विस्तृद्ध चीन अत्यन्त सचेत देखिन्छ। यो पाठ सीले रुस विघटनबाट सिकेको थाहा हुन्छ। चीन साम्राज्यवादी चरित्र र विस्तारवादी विचारबाट अलगै रहेको र आफूमाथि आइलाग्नेलाई नछोड्ने नीतिमा दृढ रहेको पाइयो। चिनियाँ विशेषता सहितको समाजवादको यो एउटा पक्ष हो।

ख) अर्थ व्यवस्था

चीन विश्वकै धनी, विकसित देशमध्ये एक बन्न पुरेको छ। उसको अर्थव्यवस्था सफल हुँदै गएको पनि मानिन्छ। चीनले भौतिक पूवाधारलाई सबै प्रान्त, क्षेत्र, गाउँ, वस्तीसम्म पुराउने योजना र लक्ष्य अनुसार निरन्तर तीव्रगतिमा रहेको स्पष्ट देखिन्छ। यातायात, सञ्चार, कल-कारखाना, उद्योग, व्यापार,

व्यवसाय आदि प्रवर्द्धनमा अहिले गाउँठाउँ पनि महत्व र जोड दिएको देखिन्छ। आर्थिक समुन्नतिमा विश्वकै दोस्रो ठुलो अर्थव्यवस्था बन्न पुगेको चीन कमजोर र गरिब मुलुकको पनि आर्थिक समुन्नतिमा पद्धतिमा नै परिवर्तन गर्दै खुला बजारलाई पनि स्थान दिइरहेको छ। त्यस्तै विश्व मानवता, शान्ति र समानताका लागि आवाज उठाइहेको तथा अविचल रहेको पनि पाइयो। यसले विकास, निर्माण, उत्पादन, श्रम सुव्यवस्था र सूशासनमा पनि ध्यान दिइरहेको छ। मिश्रित अर्थव्यवस्था र एक देश दुई पद्धति अङ्गले को चीनले ठुलाठुला व्यापारिक समूह, ठुलाठुला उत्पादन कम्पनी, सहकारीकरण, सरकारी र निजी साभेदारी, समानुपातिक आर्थिक वितरण, गरिब, विपन्न, कमजोर क्षेत्रको विकासलाई

पहिलो प्राथमिकता दिएको रहेछ। ठाउँठाउँमा पीपीपी मोडेलको अर्थव्यवस्था पनि लागु गरिरहेको छ। एक देश दुई व्यवस्था अनुरूप राज्य सञ्चालन गरिरहेको चीन आर्थिक पद्धतिमा पद्धतिमा नै परिवर्तन गर्दै खुला बजारलाई पनि स्थान दिइरहेको छ। अर्थतन्त्रमा आएको वृद्धिसँगै हामीले कल्पना नै गर्न नसकेका काम उसले गरेर देखाएको छ। तीव्रगतिको रेलको विकासले अर्थतन्त्र र प्रविधिलाई भन्नकै सहज तुल्याएको तथा कृषि अनुसन्धान केन्द्रलाई विभिन्न ठाउँमा व्यापक बनाउने नीति लिएको रहेछ। विशेष अन्तबाली, फलफूल, तरकारी, पशुपालन, चिया बगान, जरीबुटीका विशेष क्षेत्र निर्धारण र तिनमा सम्पूर्ण साधन-सुविधा, उद्योगको व्यवस्था, व्यवसाय-व्यापार केन्द्रको व्यवस्था,

बाँकी चार पृष्ठमा

तातो हावा तथा लु लाङ्दाका असदहरू

- हृदयको गति तीव्र हुने
- श्वासप्रश्वास र रक्तचाप कम हुने
- शरीरबाट पसिना ननिस्किने
- ठाउँको अत्यधिक दुर्घटने
- चक्कर लाग्ने, अचेत हुने
- शरीरको तापक्रम १०४ डिग्री फरेनहाइट भन्दा बढी हुने
- छाला सुखरा, रातो र तातो हुने

गर्मीमा स्वास्थ्यको विशेष हेटचाह गर्दै। उल्लेखित असदहरू देखिएमा बिदामीलाई तुरन्त नजिकैको अस्पताल लैजाओ।

अनुरोधकर्ता

शम्भुनाथ नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सप्तरी

गर्मीमा तातो हावा वा लुबाट जोगिने उपायहरू

अनुरोधकर्ता

छिन्नमस्ता गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, सप्तरी

महादेवा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, सप्तरी

विश्वकै पहिलो ...

कृषि प्रयोगशाला, रोग अनुसन्धान र उपचार व्यवस्था, कृषि उद्योग तथा कृषिप्रशोधन केन्द्रको स्थापना, कृषिविज्ञहरुको व्यवस्था आदि गर्दै अत्यन्त वैज्ञानिक ढंग र विधिको प्रयोग पनि गरिएको रहेछ। हरेक क्षेत्रमा जमिनलाई कृषि, बन, चरन, आवास, उद्योग, शिक्षा आदि तोकेर कृषि उत्पादन हुने क्षेत्रलाई मास्त नपाउने नियम लागु गरिएको रहेछ। आधुनिक र वैज्ञानिक खेती प्रणालीमा सकेसम्प नियमित सिंचाइ पुऱ्याउने कुरामा जोड दिइएको छ।

ठाउँठाउँमा ठुलाठुला सिंचाइका लागि पोखरी, ताल, जलाशय, जलाधार बनाई, बर्खे पानी संकलन र भण्डारण गर्दै कुलो सिंचाइ, पाइप सिंचाइ, थोपा सिंचाइद्वारा नियमित सिंचाइ सुविधा किसानलाई उपलब्ध गर्ने व्यवस्थापन मिलाइएको रहेछ। खाद्यान्तमा 'हाई ब्रिड'को विकास र अनुसन्धानले छिटोछिटो खेती पानी र वर्षमा चार पटकसम्प खेती लगाउने समेत गरिएको रहेछ। एउटै सकैको बोटमा छ, वटा घोंगा लाने, एउटै धानको गाँजमा एक माना धान फल्ने, एउटै फूलको बोटमा फरक रंगका फूल फुल्ने, एउटै फलको बोटमा फरक रंगका फूल फुल्ने आदि समेत गरेको देखियो। कलमे विधिले गमलामा पनि सानासाना बोटमा फलफूल फलाउने गरिदो रहेछ। फूलको व्यावसायिक खेती र विश्वव्यापी नियात मात्रले वर्षमा अरबै युआन भित्रने रहेछ। कृषि पद्धतिमा गरिएको आधुनिकीकरण र वैज्ञानिकीकरणले परम्परागत उत्पादनमा दश गुणासम्म उत्पादन वृद्धि भएको रहेछ। कृषि विश्व विद्यालयलाई यन्त्र विकास, प्रयोगशाला, अन्वेषण केन्द्रका रूपमा विकास गरेर रिमोट-कृषियन्त्र, विषादि छर्ने मसिन, शक्तिशाली पम्प, हाते हलो, धान काटने, मके छोडाउने, खेती गोदमेल आदिमा विकास गरिएको छ।

घ) पर्यटन

हरेक प्राकृतिक स्थललाई कुनै न कुनै पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने, त्यसको भौतिक सौन्दर्यीकरण गर्ने, नयाँ नयाँ पर्यटन स्थल निर्माण गर्ने र यसरी पर्यटन केन्द्रहरुको व्यापकता सिर्जना गर्ने काम पनि वर्तमान चीनको विशेषता रहेको देखिएको छ। यसो गर्दा प्रकृतिको यथारूपको जरेना गर्न जोड दिइएको पाइयो। प्राकृतिक भौगोलिक रूपलाई मासेर वा विगारेर पूर्वाधार विकास गरिएको देखिएन। माओको जन्मस्थलको पुरातात्त्विक यथावत् राखेर नै पर्यटन स्थलको विकास गरिएको रहेछ। युनान प्रान्तको भिरिजन गुफाको चित्ताकर्षक बनोट र परिमार्जित अवस्था हेर्दा पर्यटनलाई कर्ति महत्व दिइएको रहेछ भन्ने स्पष्ट हुन्छ। यसको तिलस्मि सौन्दर्य मनमोहक छ। पार्कहरु र व्यवस्थित पारिएका कृषि उत्पादन एकाइहरु पनि पर्यटन अवलोकन केन्द्र बनेका छन्। वार म्युजियम, वनस्पति म्युजियम, ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्त्विक स्थल, तियानमेन चोक, ग्रेटहल अफ द पिपुल, अरनिको ग्राम, पुरानो चीनको जेल म्युजियम, डाटा प्रदर्शनी स्थल, कृषि म्युजियम र प्रदर्शनी स्थल, ठुला ठुला उचान र बगानहरुको निर्माण, विकास, संरक्षण गरी पर्यटनमा प्रगति गरिएको रहेछ। एउटै माओको लकेटबाट मात्रै करोडौं आमदानी गर्न सानो कुरा होइन। विशाल भौतिक संरचना, तिनको आकर्षक बनोट, विशिष्ट प्रकारको शैली, कलात्मक रूप-

रचना आदिले ती ठाउँ पनि दर्शनीय पर्यटक स्थल बनेका रहेछन्। 'जनताको सेवा गर', 'तथ्यबाट सत्य पत्ता लगाउ', 'परिश्रमबाट आत्मनिर्भरता' 'एक चीन एक सम्बन्ध' जस्ता नाराहरुलाई विशाल दुङ्गहरुमा कपेर सजाइएको र पर्यटनलाई टेवा पुऱ्याएको दृश्य देखेर आश्चर्य लाग्दै। हुँडै हुँडै भएको चटानी थुम्के डाँडालाई दुङ्गे बरेचामा विकास गरेर पनि पर्यटन विस्तार गरिएको देखेर मान्छेले गर्न नसक्ने केही रहेन्दछ, भन्ने अनुभूति हुन्छ। यसरी पर्यटन विकासमा जोड दिइएको छ।

ड) यातायात र विशाल संरचना

यातायात सुविधालाई आधारभूत र अनिवार्य पूर्वाधारका रूपमा लिइएको रहेछ। फलस्वरूप ठुला ठुला छ, लेनदेखि दश लेनसम्मका राष्ट्रिय राजमार्गहरु बनाइएको छ। ठुलाठुला विशाल भौतिक संरचना, अरला अरला खम्बा भएका (तीन सय मिटरसम्म अरला) पुल, पुलमार्थ पुल, धुमाउरा र आकर्षक पुल, सतरी तलासम्मका प्रत्येक बजार क्षेत्रमा दर्जनौं घरहरु, यत्रत्र सुरुड मार्ग निर्माण, द सय किमिमा ७५ प्रतिशत बाटो सुरुड नै रहेको पनि देखियो। गाउँ गाउँसम्म कृषि मार्ग पुगेको रहेछ। अन्तर प्रादेशिक मार्गहरु दश लेनसम्मका रहेछन्। ठुलो सहर जोड्ने छ लेनका राजमार्गहरु ३-३ वटासम्म बनेका रहेछन्। लाखौं किमि बाटो पनि सफा र सुग्रहर राखिएको रहेछ। तीव्रगतिको रेल लाइन जतातै विद्युइएको छ। भव्य र विशाल रेलवे स्टेसन बनेका छन्। हामी धुमेका सबै ठाउँमा द लेनका समानान्तर राजमार्ग बनेको पनि देखियो जुन प्रशस्त चौडा छन्। सबै क्षेत्रमा यातायातको पहुँच पुऱ्याइएको रहेछ। गाउँगाउँमा दर्जनौं तले भवनहरुले पर्यटनलाई निर्मो दिएको पनि देखियो। यातायात क्षेत्र विकासको मुख्य र पहिलो आधार हो भन्ने नीति नै बनाइएको रहेछ।

च) उद्योग/कारखाना विकास

हामीले 'एसएनवाई' यन्त्र उद्योग भ्रमण गर्दै। यो ठुलो क्षेत्रमा फैलेको रहेछ। जसमा यन्त्रशाला र प्रदर्शन केन्द्र पनि थिए। यसले जेसीबी, डोजर, लोडर, ड्रिलर, क्रेन, टनले मसिन, अत्यन्त शक्तिशाली पम्प, मोटर, ट्रेक्टर, एकैपटक धेरै गाडी ओसार्ने ठुला ट्रक बनाउने रहेछ र नियात गर्दै रहेछ। हजारै टन सम्बहन गर्न सक्ने विशालकाय मोटरहरु बनाइदो रहेछ। यस्ता ठुला उद्योग देशैभरि हजारौंको सझायमा बनेका रहेछन्। यन्त्र उद्योग, इलेक्ट्रोनिक उद्योग, व्यावसायिक उद्योग, कृषि उद्योग, खाद्य उद्योग आदि स्थानीय विशेषता अनुरुप ठाउँठाउँमा समानुपातिक र सन्तुलित रूपमा खोलिएको रहेछ।

यो 'सानी' उद्योगमा साना हवाइ इङ्जिन पनि बनाइँदो रहेछ। कैयो यन्त्र त स्वचालित मिसिनबाट विना मानिस नै बनाइदो रहेछ। प्रदेश प्रदेशमा फरक प्रकृतिका उद्योग, कल-कारखाना आवश्यकता अनुरुप खोलिएको रहेछ। ठुलाठुला उद्योग, कारखाना सबै प्रान्तमा देशैभरि खोलिएका रहेछन्। उद्योगहरु सरकारी, प्राइवेट समूह, साझा कम्पनी, सरकार र जनताको साझेदारीमा खोलिएको पाइयो। जसले विश्वभरि आप्नो क्रृषि म्युजियम, ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्त्विक स्थल, तियानमेन चोक, ग्रेटहल अफ द पिपुल, अरनिको ग्राम, पुरानो चीनको जेल म्युजियम, डाटा प्रदर्शनी स्थल, कृषि म्युजियम र प्रदर्शनी स्थल, ठुला ठुला उचान र बगानहरुको निर्माण, विकास, संरक्षण गरी पर्यटनमा प्रगति गरिएको रहेछ।

द) समाजवादी आधुनिकीकरण र गरिबी उन्मूलन

यो भ्रमणमा चीनले गरेको प्रगति विकास आश्चर्य लाग्दो रूपमा रहेको थाहा भयो। तेस्रो विश्वका नेपाल जस्ता मुलुकले असम्भव ठानेका कामहरु चीनले सम्भव

बनाएको छ। समाजवादको आधुनिक रूपले अर्थतन्त्रको समानुपातिक वितरण, सन्तुलित औद्योगिक विकास, कृषि क्षेत्रमा विकास र प्रचुर उत्पादन गर्दै गरिबी उन्मूलन' सफल पारिएको पाइयो।

गरिब वस्तीहरुमा गरिबी निवारणका प्याकेज लिएर सरकार गाउँमा पुगेर गर्दछ। माछा खान दिने भन्दा माछा मार्ग सिकाउने नीति गरिबी उन्मूलनको दिगो आधार बनाइएको र अशक्त, कमजोर, अपाङ्ग, दीघरोगीहरुलाई सरकारले जीविका-भूत्ता प्रदान गरिरहे को छ, तथा तिनका छोराछ्होरीलाई निःशक्त शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात आदि दिएको रहेछ। सबै जनताको आवास, खाद्यान्त, पोशाक, स्वास्थ्योपचार, कृषिउत्पादन गर्ने यातायात आवास समानता ल्याउन जोड दिइएको छ। यो सबै परिवर्तित व्यवस्थाको श्रेय भन्ने सीजङ्ग पिलाई दिइएको छ।

ज) शिक्षा

चीनमा वैज्ञानिक प्राविधिक उत्पयोगी शिक्षाका साथै कृषि शिक्षालाई पनि उत्तिकै महत्व दिइएको छ। प्रायोगिक र व्यावहारिक शिक्षालाई पनि जोड दिइएको छ। खोज, अनुसन्धान एतिहासिक शिक्षा, आधुनिक र उद्योगमा चीनले सहकार्य गर्नु पर्ने आवश्यकता वोध हुन्छ। यसले चिनियाँ कम्प्युनिट पार्टी र माओवादी केन्द्रका चीच सम्बन्धको घनिष्ठता, प्रगाढता, सामीक्ष्यता, कमरेडली भावना सिर्जना पनि गर्दै। त्यसै दुई देशवीचको मित्रता र सम्बन्धलाई पनि अझ विकसित र मजबूत बनाउन सक्छ। तसर्थ चीनको आधुनिक पथ हामा लागि अनुकरणीय रहेको छ। रातोपाटीबाट

अध्ययन गरेको प्राचीन पेकिङ भिन्न विविदालयलाई आधुनिक विश्वविद्यालयमा रूपान्तर गरी भन्ने शिक्षालाई सर्वसुलभ बनाइएको रहेछ। शिक्षाले भ्रमण अत्यन्त सार्थक र उपलब्धपूर्ण बन्न पुगेको महसुस हुन्छ। हामीले पनि चीनले गरेको यो प्रयोगलाई आफ्नो विशेषतामा प्रयोग गरेमा दिगो प्रगति र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्दै। चीनले गरेका हरेक प्रयोगलाई देखिन्छन्। उनीहरुले जुन विधि र पद्धति अपनाएका छन् ती अत्यन्त अनुकरणीय छन्। खासगरी कृषि र उद्योगमा चीनसंग नेपालले सहकार्य गर्नु पर्ने आवश्यकता वोध हुन्छ। यसले चिनियाँ कम्प्युनिट

भन्ने नारा बनाइएको रहेछ। भ) उपरोक्त पाठ तथा सन्देश नै हाम्रो टोलीले चीन भ्रमणमा प्राप्त गरेको पाठ हो। तसर्थ यो भ्रमण अत्यन्त सार्थक र उपलब्धपूर्ण बन्न पुगेको महसुस हुन्छ। हामीले पनि चीनले गरेका हरेक प्रयोगलाई देखिन्छन्। उनीहरुले जुन विधि र पद्धति अपनाएका छन् ती अत्यन्त अनुकरणीय छन्। खासगरी कृषि र उद्योगमा चीनसंग नेपालले सहकार्य गर्नु

